

Til:

Rovviltnemnda i region 3
v/ Statsforvalteren i Innlandet
sfinpost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Dato: 14.05.2025

**Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 3/Oppland i
2025/2026**

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 3/Oppland i 2025/2026. Rovviltnemnda har den 23.04.2025 fattet vedtak om kvote på 4 brunbjørner for skadefelling i 2025/2026. Kvoten gjelder for perioden fra 1.juni 2025 til og med 15.februar 2026, eller til kvoten er fylt. Kvoten gjelder for hele rovviltregion 3.

NOAH kan ikke finne noe saksframlegg for dette vedtaket – verken på Miljøvedtaksregisteret¹ eller på rovviltnemndas nettside. NOAH har gått gjennom protokoll fra møtet den 12.mars 2025, og finner ikke noen sak om fastsetting av kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 3. Det har ikke vært noen møter i rovviltnemnda siden dette, ifølge møteoversikten på nettsiden.²

Vår klage er derfor basert på vedtaket om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 3/Oppland i 2025/2026 som ble publisert på Miljøvedtaksregisteret den 23.04.2025.

Det står i dette vedtaket at «sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt» av rovviltnemnda. Det fremgår dermed at det finnes et saksframlegg som utgjør det reelle grunnlaget for vedtaket. Dette dokumentet er imidlertid ikke publisert offentlig, og NOAH har ikke kunnet få tak i det innen klagefristen. Når forvaltningen unnlater å tilgjengeliggjøre grunnlaget for vedtaket innen klagefristen, fratras NOAH en reell mulighet til å utøve sin klagerett. NOAH mener derfor at vedtaket må kjennes ugyldig, eller i det minste oppheves og behandles på nytt med full offentlighet og begrunnelse.

¹ <https://www.miljovedtak.no/VedtakSok/VisSak?sakid=58920>.

² <https://www.statsforvalteren.no/nb/innlandet/miljo-og-klima/rovvilt/rovviltnemnda-i-region-3/>.

Dersom vedtaket ikke erkjennes ugyldig på grunnlag av manglende offentlighet, så påklages det også innholdsmessig, fordi vilkårene etter naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen ikke er oppfylt.

I så fall vil NOAH påpeke følgende:

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om skadefelling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH understreker at de norske bestandene av store rovdyr ikke er levedyktige. Bjørn er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlista. Artsdatabanken påpeker at bjørnebestanden i Norge ligger på grensen mellom kritisk truet og sterkt truet. Den tilgrensende bestanden i Sverige er også i nedgang, og den svenske bestanden er kategorisert som nær truet (NT). I tillegg er det regionale og nasjonale bestandsmålet langt fra nådd. Det er meget uansvarlig å tillate skyting av utrydningstruede dyr i naturkrisen, kort tid etter at Norge inngikk en global naturavtale for å beskytte naturmangfoldet.

Ifølge siste oppdatering fra Rovdata ble det påvist 191 brunbjørner i Norge i 2024. Bestandsstatus for 2024 er beregnet til 11,4 kull, altså fortsatt godt under det nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ynglinger.

Derfor er det vanskelig å forstå hvorfor rovviltnemnda ikke har anvendt føre-var-prinsippet i denne saken. Rovviltnemnda viser ikke til noen tidsramme for å bringe bjørn ut av statusen som sterkt truet. Det er heller ikke en plan for hvordan man skal få bestanden opp på bestandsmålet (som et minimum), eller som beskriver andre måter for hvordan målet i nml. § 5 vil bli nådd. Dette innebærer at økologiske mål blir satt til side til fordel for ikke-økologiske hensyn, og oppfyllelsen av forpliktelser i nml. § 5 blir utsatt til en ubestemt fremtid. NOAH vil understreke at forpliktelsen i § 5 nml. innebærer å ta tiltak for å forbedre bevaringsstatusen, slik at bjørn ikke lenger ville være sterkt truet i Norge. Norge har denne forpliktelsen overfor det internasjonale samfunnet, på grunnlag av Bernkonvensjonens artikkel 2.

På grunn av mangel på en forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av brunbjørnbestanden og de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt, er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville vært hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har rovviltnemnda også en større byrde for å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at rovviltnemnda ikke har tatt tilstrekkelige tiltak for å sikre at fellingene ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av bjørnebestanden i Norge.

Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

NOAH mener at rovviltnemnda i dette tilfellet ikke har sikret at fellingen ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av bjørnebestanden i Norge.

2. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til skadefelling kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. NOAH mener det finnes mange alternativer til nedskyting av bjørn, og at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger dermed ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18.

Forskningen viser at det finnes en rekke ikke-dødelige tiltak som kan brukes, og som er mer effektive for langsiktig beskyttelse av beitedyr, enn skyting av bjørn som uansett vil vandre tilbake til de aktuelle områdene i regionen. Bedøving og flytting av enkeltindivider av bjørn til andre områder er et virkemiddel som ofte ikke blir vurdert eller brukt i «skadesituasjoner». Det må også vurderes å flytte husdyr til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Om våren kan utslipp av beitedyr til utmark utsettes. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdyrområder overhodet. Forvaltningen har gode intensiver i form av tydelig økonomisk kompensasjon for innkjøp av fôr til føring på gårder. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i beitesesongen.

Det finnes videre tiltak som rovviltavvisende gjerder, skremming (apparater som utløser lyd og lys), sanke dyr ned fra utmarksbeite, holde dyr tilbake fra utmarksbeite og sanke dyr inn i nattekve. Det vil være effektivt å bringe husdyr inn i bjørnesikre innhegninger eller låver om kvelden da flertallet av bjørneangrep skjer om natten. Data indikerer at husdyrpredasjon ikke er en lært atferd hos bjørnen, men et instinkt om å utnytte enkle fôringsmuligheter. Tiltak for å endre driftsform vil dermed være mer effektive for å forhindre angrep i fremtiden enn felling av bjørn som uansett vil forekomme i regionen.

Det er klart at skyting ikke vil være effektivt for å gjøre noe med den «vedvarende skadesituasjonen», så lenge det finnes bjørn i Norge og Sverige. Det vil alltid forekomme bjørn i regionen og vedvarende skyting vil ikke endre situasjonen. Rovdyrangrep vil skje så lenge man fortsetter å slippe forsvarsløse husdyr i naturen. Å skyte hvert rovdyr som tar husdyr, er ikke en bærekraftig løsning. NOAH mener det er på høy tid å se nærmere på den økologiske og

biologiske dynamikken i bjørnenes bevegelse og bruk av områder, og basere politikk på denne kunnskapen.

NOAH mener det finnes andre tilfredsstillende løsninger for å hindre tap av beitedyr til bjørn. Derfor kan ikke NOAH se at et av hovedvilkårene for felling er oppfylt, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket bør erkjennes ugyldig som følge av manglende offentliggjøring av saksgrunnlag. Vi ber om at det oppheves og behandles på nytt med full offentlighet og begrunnelse.

Dersom vedtaket likevel ikke oppheves av formelle grunner, ber NOAH om at klagen behandles videre på materielt grunnlag, hvor det etter NOAHs vurdering ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for vedtaket etter naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen. NOAH mener at tillatelse til skadefelling utgjør uforsvarlig forvaltning av sterkt truet bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022. På bakgrunn av dette ber vi om at klagen tas til følge og at det ikke tillates en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 3/Oppland i 2025/2026.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/

Henriette Diesen (biolog)